

לקוטי תורה • פרשת אחרי מות • מאמר 3

ביאור הדברים בענין לטהר תטהרו

ביאור על "לטהר... תטהרו"

יום הכיפורים מטהר בשני אופנים: ה"לבוש" החיצוני של הגבהות נמחק מלמעלה, ואילו החטאים הפנימיים מיטהרים באמצעות צעקה מעומק הלב, המגיעה אל האין-סוף שלמעלה משם הוי". ברקע עומד הניגוד בין תורה למצוות: לימוד התורה הוא ביטול אמיתי, המחבר את הנשמה עם אין סוף, ואילו המצוות, ששורשן גבוה עוד יותר, יורדות רק בתור לבוש, באמצעות ה"שערות" של פרטי ההלכה.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/acharei/3

הנקודה

יום הכיפורים מטהר בשני אופנים: ה"לבוש" החיצוני של הגבהות נמחק מלמעלה, ואילו החטאים הפנימיים מיטהרים באמצעות צעקה מעומק הלב, המגיעה אל האין-סוף שלמעלה משם הוי". ברקע עומד הניגוד בין תורה למצוות: לימוד התורה הוא ביטול אמיתי, המחבר את הנשמה עם אין סוף, ואילו המצוות, ששורשן גבוה עוד יותר, יורדות רק בתור לבוש, באמצעות ה"שערות" של פרטי ההלכה.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

ביאור זה מסביר את המאמר הקודם על "לטהר אתכם... תטהרו". ההתבוננות בגדולתו האין-סופית של ה' מביאה ל"חיי צער" על הריחוק ממנו, והנחמה על כך היא לימוד התורה, שבו הנשמה מתלבשת בלבושו של ה' עצמו ומתחברת עם אור אין סוף תחת אור מקיף אחד, בדומה לכיסוי המאפשר את היחוד של ז"א ונוקבא. בהמשך מבאר המאמר את הפסוק "לבושיה כתלג חיוור": החשמל העליון, שדרכו נכנס לראשונה אור אין סוף לאצילות, "מקפיא" את החכמה האלוקית כשלג, כדי שתוכל לרדת כשהיא מחולקת לקטעים ולהפשיר לחכמה שהנבראים יכולים להשיג. ממנו באות "השערות" – פרטי ההלכות, כגון עבודת יום הכיפורים, הממשיכים את אור אין סוף למטה באמצעות ביטול. התורה, שהיא אין אמיתי, אינה מוגבלת בזמן ובמקום; המצוות, ששורשן בגלגלתא, הן לבוש והביטול של יש, הקשורים לקודש הקודשים ביום הכיפורים. הקליפה משקפת זאת: גבהות חיצונית ותאווה פנימית. ביום הכיפורים החיצוניות נמחקת "עליכם", ואילו החטא הפנימי מטהר "לפני הוי", כאשר מלכות עולה פנים בפנים אל האין-סוף.

מבנה

11	1 לימוד התורה כיחוד עם אין סוף
את הצער על הריחוק מה' מנחם לימוד התורה, שבו אור מקיף אחד מחבר את הנשמה עם אור אין סוף, כפי שהכיסוי מאבא ואמא מחבר את ז"א ונוקבא.	
21	2 "לבושיה כתלג חיוור"
החשמל העליון "מקפיא" את החכמה האלוקית כשלג, או כמשל של מורה, כדי שתוכל לרדת כשהיא מחולקת ולהפשיר לחכמה שהנבראים יכולים להשיג.	
4-31	3 השערות: פרטי ההלכות ועבודת יום הכיפורים
שער רישיה" הם פרטי ההלכות הנוגעים למעשים גשמיים, כגון עבודת הכהן הגדול, הממשיכים את אור אין סוף למטה באמצעות ביטול ומסירות נפש.	
51	4 תורה ומצוות
התורה היא ביטול אמיתי ואינה מוגבלת בזמן ובמקום; המצוות, ששורשן גבוה יותר, יורדות בתור לבוש וביטול של יש; הכבוד והגבהות הם היש של הקליפה.	
7-61	5 שני צדדי הקליפה
כנגד התורה והמצוות, לקליפה יש צד פנימי, התאווה, שאפשר להפוך, וצד חיצוני, גבהות, שאי אפשר להפוך.	

"עליכם" — החיצוניות נמחקת; "לפני הוי"י" — הפנימיות מיטהרת באמצעות צעקה מעומק הלב, המגיעה למעלה משם הוי"י.

7 עליית המלכות ביום הכיפורים

91

מלכות עולה פנים בפנים אל האין־סוף; שני הפירושים של הזוהר ל"לפני הוי"י" עולים בקנה אחד, ומלכות מיטהרת תחילה ואחר כך ישראל.

מו ש ג ים

לבושיה כתלג חיוור לבושיה כתלג חיוור

הלבוש העליון, החשמל המקיף את כל האצילות, אשר "מקפא" את החכמה האלוקית כדי שתוכל לרדת ובהמשך "להפשיר" לחכמה שהנבראים יכולים להשיג.

שער רישיה שער רישיה כעמר נקא

ערוצים צרים ומצומצמים של אור אלוקי; בתורה — פרטי ההלכות הנוגעים למעשים גשמיים.

חשמל חשמל

שכבה מקיפה העוטפת ומסוככת על בחינה; החשמל התחתון מפריד בין האצילות לעולמות שמתחתיה, ואילו החשמל העליון מקיף את כל האצילות.

מקיף מקיף

אור מקיף, המקיף את הבחינה במקום להיכנס לתוכה; מקיף אחד על שתי בחינות מחבר ביניהן.

ביטול היש לאין ביטול היש לאין

הכנעה של יש שנותר יש, כמו במצוות, בניגוד לאין האמיתי של לימוד התורה.

כח מ"ה כח מ"ה

חכמה בתור "כוח מה": הביטול העצמי של החכמה האמיתית, שהכבוד אינו יכול להפוך ליש.

עליית המלכות עליית המלכות

ביום הכיפורים מלכות עולה פנים בפנים כדי לקבל את פניו העליונות של אין סוף, לתוך עתיק, למעלה משם הוי"י.

ממעמקים ממעמקים

הצעקה מעומק הלב, האין־סוף שבנשמה, המעוררת את האין־סוף שלמעלה משם הוי"י.

קטע 1 • 11

לימוד התורה כיחוד עם אין סוף

1 ביאור הדברים בענין לטהר¹ תטהרו. הנה חיי צער תחיה^{2,3} היינו מהתבוננות מגדולת א"ס [אין סוף]

ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'

ביאור הדברים בענין "לטהר... תטהרו". הנה "חיי צער תחיה" — כלומר, מתוך התבוננות בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא, שהוא כשמו כן הוא, אין לו סוף וכו',

מאמר זה הוא ביאור למאמר הקודם, "כי ביום הזה יכפר עליכם", והוא עוסק במילים "לטהר... תטהרו"; לפי הערות קה"ת, הוא נאמר בשנת תק"ע (1809-10). הוא פותח בדברי פרקי אבות על דרך התורה: "חיי צער תחיה", ומפרש שהצער נובע מהתבוננות בכך שלאין סוף אין סוף באמת.

ממילא יחיה חיי צער על מה שרחוק מאור פניו ית' ותהיה זאת נחמתו אשריך וטוב לך⁴ בעוה"ז [בעולם]

[הזה] ע"י עסק התורה שהיא חכמתו ושם התלבשות אור א"ס [אין סוף] ממש בחכמה

ממילא יחיה חיי צער על שהוא רחוק מאור פניו יתברך. וזו תהיה נחמתו: "אשריך וטוב לך" בעולם הזה, באמצעות העיסוק בתורה, שהיא חכמתו; ובה מתלבש ממש אור אין סוף בחכמה.

כשהאדם רואה עד כמה גדול ה' עד אין סוף, הוא חש עד כמה הוא רחוק מאור פניו, ותחושה זו עצמה היא "חיי צער". נחמתו היא "אשריך וטוב לך" כבר בעולם הזה, באמצעות לימוד התורה: התורה היא חכמתו של ה', ובה מתלבש ממש אור אין סוף.

ונמצא מתלבש גם הוא בלבושו של הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] ונעשה יחוד א"ס [אין סוף] בנפשו, וזהו יחוד

קב"ה [קודש בריך הוא] ושכינתו וכמבואר בזהר בענין יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שהמלאכים מכסים היחוד

בגדפין

נמצא שגם הוא מתלבש בלבושו של הקדוש ברוך הוא, ונעשה יחוד אין סוף בנפשו. וזהו יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כפי שמבואר בזהר בענין יחוד ז"א ונוקבא, שהמלאכים מכסים את היחוד בכנפיים

כיוון שהתורה היא "לבושו" של ה', מי שלומד אותה מתלבש באותו לבוש, ואין סוף מתייחד עם נפשו. אדמו"ר הזקן מכנה זאת יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כלומר, יחוד ז"א ונוקבא, ומזכיר את תיאור הזוהר של מלאכים המכסים את היחוד בכנפיהם.

[והובא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הקדישים פ"א. ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער הארת המוחין פ"ב [פרק ב']

ועיין מזה ג"כ במק"מ [במקדש מלך] סוף חלק א' בהשמטות ד"ה בראשית).

[והובא בפרי עץ חיים, שער הקדישים, פרק א; ועיין בעץ חיים, שער הארת המוחין, פרק ב; ועיין בזה גם במקדש מלך, סוף חלק א, בהשמטות, [על הקטע] המתחיל "בראשית").

הסוגריים מציינים מקורות קבליים לדימוי הכנפיים המכסות: פרי עץ חיים, עץ חיים ומקדש מלך, פירוש על הזוהר, בהשמטות — קטעים שנדפסו בנפרד מן הטקסט העיקרי של הזוהר. לגבי פרי עץ חיים, בהערות קה"ת מצוין פרק ב (סוף פרק ג); וכן מובא שם עץ חיים, שער דרושי הצלם, דרוש ב (כללי החסדים והגבורות), כלל טז.

וכיסוי זה הוא נמשך מבחי' או"א [אבא ואימא] כו' דהיינו שנמשך מקיף אחד לשניהם לצורך היחוד וכך

וכיסוי זה נמשך מבחינת אבא ואמא וכו', כלומר, נמשך מקיף אחד לשניהם לצורך היחוד. וכך

הכיסוי שעל היחוד בא ממדרגה שלמעלה משני השותפים: הוא נמשך מאבא ואמא, התצורות של חכמה ובינה. אור מקיף אחד מקיף יחד את ז"א ונוקבא, וההקפה המשותפת הזאת מאפשרת את היחוד ביניהם.

הוא בעסק התורה נמשך מקיף עליון שמקיף גם את נפשו להתכלל בבחי' אור אי"ס [אין סוף] בבחי' יחוד ע"י מקיף א' הכולל ב' הבחי'.

גם בעיסוק בתורה נמשך מקיף עליון, המקיף גם את נפשו, כדי שתיכלל בבחינת אור אין סוף, במצב של יחוד, באמצעות מקיף אחד הכולל את שתי הבחינות.

כך פועל גם לימוד התורה: מקיף עליון מקיף הן את התורה הן את נפשו של הלומד, כדי שנפשו תיכלל באור אין סוף. מכיוון שמקיף אחד מקיף את שניהם, האדם וחכמתו של ה' מתחברים ביחוד אמיתי.

קטע 2 • 21

”לבושיה כתלג חיור”

2 ועתה נבוא לביאור לבושי' [לבושין / לבושים] כתלג חיור איתא בזהר שהי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] ⁵ נק' לפעמים ג"כ בשם לבושי' [לבושין / לבושים] כתלג חיור.

כעת נעבור לביאור ”לבושו כתלג חיור”. בזהר נאמר שגם שלושה עשר תיקוני דיקנא נקראים לפעמים בשם ”לבושו כתלג חיור”.

המאמר מבאר כעת את הדימוי מחזון דניאל, ”לבושו כתלג חיור”. הזהר מכנה בשם זה לעיתים את שלושה עשר תיקוני דיקנא, ערוצי הרחמים שבדימוי הקבלי של הראש העליון.

אך האמת היא שעיקר הלבוש הוא החשמל ולא החשמל המפסיק בין אצילות לבי"ע [לבריאה יצירה עשיה] כי זהו מחיצוניות בינה והוא בנוגה שמבחי' שבה"כ [שבירת הכלים]

אך האמת היא שעיקר הלבוש הוא החשמל, ולא החשמל המפסיק בין אצילות לבריאה, יצירה ועשיה, שכן הוא מחיצוניות בינה, והוא בנוגה, שמבחינת שבירת הכלים;

אולם ה”לבוש” העיקרי הוא החשמל, שבקבלה הוא שכבה מקיפה העוטפת דרגה ומסוככת עליה. אדמו"ר הזקן מוציא מכלל זה את החשמל התחתון המפריד בין אצילות לשלושת העולמות התחתונים, שכן מקורו בחיצוניות בינה והוא שייך לנוגה, התחום המעורב שנוצר בעקבות שבירת הכלים.

אלא הוא החשמל עליון המקיף כל האצילות דהיינו שהתלבשות גבורה דעתיק במו"ס [במוחא סתימאה]
הוא ע"י [עתיק יומין] מקיף זה

אלא החשמל העליון המקיף את כל האצילות. כלומר, התלבשות גבורה דעתיק במוחא סתימאה נעשית באמצעות מקיף זה.

הלבוש המדובר כאן הוא חשמל עליון המקיף את כל האצילות. זו השכבה המקיפה שבאמצעותה מתלבשת גבורה דעתיק, הדרגה הפנימית ביותר של כתר, במוחא סתימאה, "המוח הנסתר".

(בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאריז"ל [מהארי"י זכרוננו לברכה] דט"ז ד"ה לכי ומעטי איתא וז"ל [וזה לשוננו] כי יש מסך בין עולם לעולם כו' ויש בין הא"ק [האדם קדמון] לאצילות מסך וכן בין האצילות לבריאה כו' וכל המסכים נק' מקיפים עכ"ל [עד כאן לשוננו],

(בלקוטי הש"ס של האריז"ל, דף ט"ז, בדיבור המתחיל "לכי ומעטי", נאמר, ואלה דבריו: "כי יש מסך בין עולם לעולם כו', ויש בין אדם קדמון לאצילות מסך, וכן בין האצילות לבריאה כו', וכל המסכים נקראים מקיפים". עד כאן לשוננו).

סוגריים ארוכים אלה מביאים ראיה מליקוטי הש"ס של האריז"ל, על סיפור הלבנה שנאמר לה: "לכי ומעטי". שם אומר האריז"ל שמסך מפריד בין כל עולם לעולם שאחריו, מאדם קדמון ומטה, ושכל המסכים האלה נקראים מקיפים.

והנה הרמ"י [הרב משה זכות] ר"פ אמור דפ"ח סע"ב [סוף עמוד ב] גבי כשמן הטוב⁶ על הראש כתב שגם כתר אריך נחשב מעולם א"ס [אין סוף]⁷ כו' ועיקרו של אצילות מתחיל ממו"ס [במוחא סתימאה] שהיא חכמה דאריך עכ"ל [עד כאן לשוננו] וא"כ [ואם כן] ענין התלבשות גבורה דעתיק במו"ס [במוחא סתימאה]

והנה הרמ"י, בתחילת פרשת אמור, דף פ"ח ע"ב, על "כשמן הטוב על הראש", כתב שגם כתר דאריך נחשב לעולם אין סוף כו', ועיקר האצילות מתחיל במוחא סתימאה, שהיא חכמה דאריך. עד כאן לשוננו. ואם כן, עניין התלבשות גבורה דעתיק במוחא סתימאה

הרמ"י (רבי משה זכות), בפירושו לזוהר בתחילת פרשת אמור, אומר שגם כתר דאריך אנפין נחשב לחלק מעולם אין סוף, ועיקר האצילות מתחיל במוחא סתימאה, שהיא חכמה דאריך אנפין. מכאן שהתלבשות גבורה דעתיק במוחא סתימאה היא הנקודה שבה אור אין סוף נכנס לאצילות.

הוא ענין ההמשכה מאור א"ס [אין סוף] בראשית האצילות וע"כ [ועל כן] התלבשות זו הוא ע"י מקיף זה ומסך הנייל ואפשר שזהו ג"כ ענין קרומא דאורא⁸ כו' ע' [עיינן] בע"ה [בעץ חיים] שער א"א [אריך אנפין] פ"ז [פרק ז']⁹ שזהו ענין רקיע המבדיל בין מים למים¹⁰

הוא ענין ההמשכה מאור אין סוף בראשית האצילות. לכן התלבשות זו נעשית באמצעות מקיף זה והמסך הנזכר לעיל. וייתכן שזהו גם ענין קרומא דאורא כו'; עיינו בעץ חיים, שער אריך אנפין, פרק ז', שזהו ענין הרקיע המבדיל בין מים למים.

מכיוון שכאן מתרחשת המעבר ממה שמעל האצילות אל תוך האצילות, הוא נעשה באמצעות מקיף ומסך, בדומה לאלה שהאריז"ל מתאר. אדמו"ר הזקן מציע שזו גם בחינת "קרומא דאורא", שעץ חיים מכנה הרקיע המבדיל "בין מים למים".

ומזה יובן ג"כ ענין סלסלה ותרוממך¹¹ שנתבאר לעיל דענין ההתרוממות הוא מבחי' לבושי' [לבושין / לבושים] כתלג לבחי' ומדרגת שער רישי' [רישיה] כו' והיינו כי שער רישי' [רישיה] הוא מבחי' כתר אריך שהוא מעולם א"ס [אין סוף] שלמעלה מהמסך ומהאצילות (כו').

ומכאן יובן גם ענין "סלסלה ותרוממך", שנתבאר לעיל: ההתרוממות היא מבחינת "לבושו כתלג" לבחינת ומדרגת "שער רישיה" כו'. כלומר, "שער רישיה" הוא מבחינת כתר דאריך, השייך לעולם אין סוף, שלמעלה מהמסך ומן האצילות (כו').

כך מתבאר גם מה שנאמר במאמר הקודם על "סלסלה ותרוממך": העיון המדוקדק בהלכות מעלה את האדם מ"לבושו כתלג" אל "שער רישיה". זו עלייה ממשית, משום ש"שער רישיה" נובע מכתר דאריך אנפין, השייך לעולם אין סוף, למעלה מן המסך ומן האצילות.

וע"ז [ועל זה] נאמר לבושי' [לבושין / לבושים] כתלג חיוור כמו שלג שתחלת הווייתו ממים¹² ונקפא ונעשה שלג ואח"כ [ואחר כך] חוזר ונפטר ונמס והיה למים וזהו חכמה בראש חכמה בסוף^{13,14} והוא ע"ד [על דרך] משל

ועל כך נאמר "לבושו כתלג חיוור": כמו שלג, שתחילת הווייתו במים, הוא קופא ונעשה שלג, ואחר כך מפשיר, נמס וחוזר להיות מים. וזהו "חכמה בראש, חכמה בסוף". והרי זה על דרך משל,

בחזרה למהלך המרכזי: הלבוש הוא כמו שלג, שמתחיל במים, קופא, ואחר כך נמס וחוזר להיות מים. כך התורה מתחילה כחכמה אלוקית ומסתיימת שוב כחכמה, "חכמה בראש, חכמה בסוף", וביניהן שלב של קיפאון.

כמו משלי שלמה או כמו שהרב מסביר שכל להתלמיד ע"פ משל שכשעומד התלמיד על כוונת רבו במשל זה ומבין השכל עצמו

כמו משלי שלמה, או כמו מורה המסביר לתלמיד רעיון באמצעות משל: כשהתלמיד תופס את כוונת רבו במשל הזה ומבין את הרעיון עצמו,

השלב הקפוא דומה למשל, כמו משלי שלמה המלך, או להסבר של רעיון באמצעות דימוי. המשל הוא הדרך שבה הרעיון מגיע אל התלמיד, עד שהוא תופס את כוונת רבו ומבין את הרעיון עצמו.

הנה נעשה אצלו ג"כ בחינת חכמה כמו שהיה אצל רבו החכמה מתחלה רק שבאמצע נגלד ונקרש לפי שהחכמה לא היתה נתפסת בשכל התלמיד כמות שהי א בעצמה בשכל הרב

הרי גם אצלו נעשית בחינת חכמה, כפי שהחכמה הייתה אצל רבו בתחילה; אלא שבתווך היא התקרשה ונקפאה, משום שהתלמיד לא יכול היה לתפוס בשכלו את החכמה כפי שהיא בעצמה בשכלו של הרב,

כשהתלמיד מבין, הרעיון נעשה גם בו חכמה ממש, כפי שהיה אצל רבו בתחילה. באמצע הוא היה "קפוא" בתוך המשל, משום שהתלמיד לא היה יכול לקלוט את החכמה כפי שהיא בשכלו של הרב עצמו.

רק ע"י משל, וכך הוא בחי' לבוש עליון הוא בבחי' שלג שנגלד ונקרש עצמיות החכמה לבלתי הגלות נגלות כמות

אלא באמצעות משל. וכך גם בחינת הלבוש העליון היא במצב של שלג, שבו עצמות החכמה עצמה התקרשה ונקפאה, כדי שלא תתגלה בגלוי כפי שהיא בעצמה,

המילים "אלא באמצעות משל" משלימות את ההקבלה. גם הלבוש העליון פועל כך: חכמתו של הקב"ה עצמה מתקרשת כמו שלג, כדי שלא תתגלה כפי שהיא באמת.

שהיא בעצמה רק אח"כ [אחר כך] חוזר ונמס והיה למים בחי' חכמה^{15, 16} אצל הנבראים ועל ענין זה נאמר משליך קרחו כפתים כו'

ורק אחר כך היא חוזרת ונמסה ונעשית מים — בחינת חכמה עבור הנבראים. ועל ענין זה נאמר: "משליך קרחו כפתים" וגו',

לאחר מכן השלג נמס והופך למים, והחכמה נעשית חכמה שהנבראים יכולים לקבל; בקבלה, מים הם כינוי לחכמה. אדמו"ר הזקן מביא את הפסוקים מתהילים קמ"ז על הקרח ועל הפשרתו כמקור לכך.

ישב רוחו יזלו מים מגיד דבריו ליעקב^{17, 18} שלהיות מגיד דבריו ליעקב שהוא מבחי' יזלו מים נעשה ע"י הקרח שנגלד ונקרש כעין הקרח וכך הוא בענין השלג,

"ישב רוחו יזלו מים"; "מגיד דבריו ליעקב". כלומר, "מגיד דבריו ליעקב", שמקורו בבחינת "יזלו מים", נעשה באמצעות הקרח, שהתקרש ונקפא כעין קרח. וכך הוא גם בענין השלג,

במזמור, דברי ה' מגיעים ליעקב רק לאחר שהקרח שלו נמס ו"יזלו מים". מכאן שגילוי התורה לישראל תלוי ב"הקפאה" שקדמה לו, וגם השלג פועל לפי אותו דפוס כמו הקרח.

אלא שהשלג הוא בהתחלקות טיפין טיפין כי להיות יורד ההשפעה מוכרח להיות ע"י התחלקות וכמו שנודע מגבורות גשמים¹⁹ שיורדים²⁰ ע"י התחלקות שאל"כ [שאם לא כן] היו מכול²¹ ח"ו [חס ושלום],

אלא שהשלג מתחלק לטיפות-טיפות, שכן כדי שהשפעה יורד הוא מוכרח לבוא דרך התחלקות. וכידוע בעניין גבורות גשמים, שהן יורדות דרך התחלקות, שאם לא כן היה חלילה מכול.

השלג שונה מן הקרח בכך שהוא יורד בפתיים נפרדים רבים, שכן כל שפע מלמעלה מוכרח להתחלק כדי לרדת. גם הגשם, המכונה "גבורות גשמים", יורד בטיפות נפרדות; אילו היה יורד בלי התחלקות, היה נוצר חלילה מכול.

וגם י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] נק' בחי' לבושים על דרך זה שההארה היורדת דרך השערות שהם חלולים

וגם י"ג תיקוני דיקנא נקראים בחינת לבושים בדרך זו: [אשר ל]הארה היורדת דרך השערות, שהן חלולות,

גם י"ג תיקוני דיקנא נקראים "לבושים" באותו מובן. האור יורד דרך השערות, שהן צינורות חלולים.

הנה השערות הם בחי' לבושים והן בבחי' פירוד והתחלקות בבחי' שלג ונק' חיוור ששרש ההשפעה עצמה היא בחי' חסד

הרי השערות הן בחינת לבושים, והן במצב של פירוד והתחלקות, בדומה לשלג; והן נקראות "חיוור", כלומר לבן, משום ששורש השפע עצמו הוא בחינת חסד.

השערות הן "לבושים" משום שהן מחלקות את האור לחוטים נפרדים, כמו השלג המתחלק לפתיתים. הן נקראות "לבנות" משום ששורש השפע שלהן הוא חסד, שאותו הקבלה מקשרת לצבע הלבן.

(וגם השלג יש בו תוקף הלבנונית יותר מבחי' עמר נקא וכמ"ש במ"א ע"פ הנותן שלג כצמר).^{22, 23} ומים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך (אלא שיורדים בבחי' צמצום והתחלקות ההשפעה לפירורים):^{24, 25, 26, 27}

(גם לשלג יש עוצמת לובן גדולה יותר מבחינת "צמר נקי", כפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "הנותן שלג כצמר"). ומדובר במים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך (אלא שהם יורדים בצמצום, כשהשפע מתחלק לפירורים).

השלג לכן אף יותר מ"צמר נקי", כפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "הנותן שלג כצמר". השפע דומה גם למים, שמטבעם יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, אלא שכאן הם יורדים בצמצום ומתחלקים למנות קטנות.

קטע 3 • 31-4

השערות: פרטי ההלכות ועבודת יום הכיפורים

3 ב והנה מבחיי לבושיה כתלג חיוור נמשך בחיי שער רישיה כעמר נקא²⁸ אלו הן פרטי ההלכות שבגשמיות

2. והנה, מן הבחינה של "לבושו לבן כשלג" נמשכת הבחינה של "שער ראשו כעמר נקי": אלו הן ההלכות הפרטיות הנוגעות לדברים גשמיים,

סעיף 2 עובר מן הלבוש אל השער. מן "לבושו לבן כשלג" נמשך "שער ראשו כעמר נקי", שהמאמר מזהה עם ההלכות הפרטיות העוסקות בדברים גשמיים.

כמו כל מסכת יומא שכל הרעש של הכה"ג [הכהן גדול] שהוא פורש משאר העם ונכנס לפני ולפנים והיה כמו כל מסכת יומא, שבה כל ההתרחשות סביב הכהן הגדול היא שהוא פורש משאר העם ונכנס לפני ולפנים; וזה היה

מסכת יומא היא הדוגמה: כל ההתרחשות בה נוגעת לכהן הגדול, הפורש מן העם ונכנס לקודש הקודשים, לפני ולפנים.

רק פעם א' בשנה והי' [והיה] צריך חמש טבילות ועשרה קידושים²⁹ וכל העבודה הוא שמזה מדם הפר ומדם השעיר באצבע אחת למעלה ושבע למטה ומונה אחת ואחת³⁰ כו'.

רק פעם אחת בשנה, והוא היה צריך לטבול חמש טבילות ולקדש עשר פעמים; וכל העבודה היא שהוא מזה מדם הפר ומדם השעיר באצבעו, פעם אחת למעלה ושבע פעמים למטה, ומונה "אחת ואחת" כו'.

הדבר התרחש רק פעם אחת בשנה, וכלל חמש טבילות ועשרה קידושי ידיים ורגליים. בלב העבודה הוא הזה מדם הפר ומדם השעיר, פעם אחת למעלה ושבע פעמים למטה, ומנה בקול כל הזאה; כל אלה הם פרטים הלכתיים הנוגעים למעשים גשמיים.

4 והנה כח זה שיש בגשמיות דם הפר והשעיר להיות נוגע להמשכת אור אי"ס [אין סוף] כ"ה הוא דרך בחיי שערות

והנה, הכוח שיש בדם הגשמי של הפר והשעיר להשפיע על המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, הוא בדרך של בחינת שערות,

כיצד יכול הדם הגשמי להשפיע על המשכת אור אין סוף? התשובה היא שהדבר נעשה בדומה לשערות.

שהם המשכות מצומצמות שהשערה היא המשכה להיות גילוי אור א"ס [אין סוף] למטה ג"כ אך היינו דוקא ע"י ביטול ומס"נ [ומסירות נפש].

שהן המשכות מצומצמות; שכן שערה היא המשכה המביאה לגילוי אור אין סוף גם למטה. אך הדבר נעשה דווקא באמצעות ביטול ומסירות נפש.

השערות הן ערוצים צרים ומצומצמים, ובכל זאת אור אין סוף מתגלה באמצעותן גם למטה. אך הדבר מתרחש רק באמצעות ביטול ומסירות נפש — התמסרות מוחלטת של האדם לה'.

קטע 4 • 51

תורה ומצוות

5 ועל דרך זה היה לימוד תנאים ואמוראים וכל עסק³¹ רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי]³² היה בנגלה כ"ד קושיות וכ"ד פירוקים³³

כך היה גם לימודם של התנאים והאמוראים; כל עיסוקו של רבי שמעון בר יוחאי היה בתורה הנגלית: עשרים וארבע קושיות ועשרים וארבעה תירוצים.

חכמי המשנה והתלמוד למדו בדרך זו, דרך הפרטים ההלכתיים, ה"שערות". אפילו רבי שמעון בר יוחאי, בעל הזוהר, היה שקוע כולו בתורה הנגלית; התלמוד (שבת לג ע"ב) מספר שהיה מיישב קושיה בעשרים וארבעה אופנים.

וגם בכל פרק³⁴ מפרקי המסכתות שבש"ס [שבששה סדרים] נזכר ר"ש [רבי שמעון] ואפילו בכלים ובנגעים ועוקצין ויהי³⁵ פטור מתפלה לפי שכל עסק תורתו היה עד"ז [על דרך זה] וכמ"ש ודברי אשר שמת³⁵ בפ"ך.

וגם בכל פרק מפרקי המסכתות שבש"ס נזכר רבי שמעון, אפילו בכלים, בנגעים ובעוקצין. הוא היה פטור מתפילה, מפני שכל עיסוקו בתורה היה באופן זה, כמו שנאמר: "ודברי אשר שמת³⁵ בפ"ך".

רבי שמעון נזכר בכל פרק ממסכתות הש"ס, אפילו בכלים, נגעים ועוקצין, מסכתות מסדר טהרות. הוא היה פטור מתפילה מפני שהתורה הייתה כל עיסוקו (שבת יא ע"א), והפסוק "ודברי אשר שמת³⁵ בפ"ך" מתאר אותו.

אך אין כח זה אלא בתורה עצמה, אבל המצות הן מצות המלך שהוא ביטול היש לאין שיהיה יש ויהיה בטל ומלי' [ומלכות] נק' בשם לכוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש³⁶ שלהיות בחי' מלי' [מלכות]

אולם כוח זה קיים בתורה עצמה בלבד. המצוות, לעומת זאת, הן ציוויי המלך, ועניינן ביטול היש לאין: שהאדם יהיה יש, ואף על פי כן יתבטל. ומלכות נקראת "לבוש", כמו שנאמר: "ה' מלך, גאות לבש". שכן [כדי שתהיה] בחינת מלכות:

הכוח להגיע אל אין סוף באמצעות הפרטים שייך לתורה עצמה. המצוות שונות: הן ציוויי המלך, וקיומן הוא "ביטול היש לאין" — האדם נשאר מציאות לעצמו, ובכל זאת מתבטל. מלכות נקראת "לבוש", כמו בפסוק "ה' מלך, גאות לבש".

ועל מי מולך הלא כל עצמיות הנבראים וחיותם הוא מבחי' מלי' [מלכות] ואיך שייך לשון מלוכה,

על מי הוא מולך? הרי כל עצמותם וחיותם של הנבראים היא מבחינת מלכות; ואם כן, כיצד שייך לדבר על מלוכה?

מדוע המלכות צריכה להיות לבוש? מלך זקוק לנתינים שהם זולת עצמו, אך עצמותו וחיותו של כל נברא באות ממלכות ה', ולכן לכאורה אין מי שיעמוד מחוץ לו ויהיה נתון למרותו.

אלא כל ענין מלי' [מלכות] הוא למעלה רק בחי' לבוש שנעשה לבוש והסתר להיות בחי' מלי' [מלכות] וכמ"ש

אלא שכל ענין המלכות למעלה הוא רק בחינת לבוש: היא נעשית לבוש והסתר, כדי שתהיה בחינת מלכות. כמו שנאמר:

לכן מלכותו של ה' היא לבוש שמסתיר: היא מעלימה מן הנבראים את מקורם האלוכי, כדי שיחושו את עצמם נפרדים, ורק אז יוכל להיות מלך עליהם.

כי שמש ומגן^{37,38} ה' אלקים שבחי' אלקים הוא בחי' המלי' [המלכות] היא בחי' מגן שהיא בחי' לבוש

"כי שמש ומגן ה' אלקים": בחינת אלקים היא בחינת המלכות; היא בחינת מגן, שהיא בחינת לבוש.

הפסוק "כי שמש ומגן ה' אלקים" מבטא את אותו רעיון. שם אלקים הוא מלכות, ה"מגן" המכסה על ה"שמש" של הוי'; והמגן הוא מעין לבוש.

(ועמ"ש בד"ה יונתי בחגוי³⁹ מענין יפתי וע' [ועיין] סד"ה ועשית בגדי קדש⁴⁰ ובד"ה יביאו לבוש מלכות)⁴¹

(ועיינו במה שנכתב במאמר הפותח במילים "יונתי בחגוי", בעניין "יפתי"; וכן בסוף המאמר הפותח במילים "ועשית בגדי קודש", ובמאמר הפותח במילים "יביאו לבוש מלכות").

ההערה מפנה לשלושה מאמרים נוספים העוסקים במלכות כלבוש: "יונתי בחגוי" בלקוטי תורה על שיר השירים, בעניין "יפתי", ושני מאמרים בתורה אור: "ועשית בגדי קודש" ו"יביאו לבוש מלכות".

רק בשרש העליון המצות הם גבוהים יותר שהמצות הן מבחי' גולגלתא⁴² ותורה היא בחי' מוחא,

אלא שבשורש העליון המצוות גבוהות יותר, שכן המצוות הן מבחינת גולגלתא, והתורה היא בחינת מוחא.

אולם בשורש העליון המצוות נעלות מן התורה. מקורן בגולגלתא, ה"גולגולת" של הראש העליון, המקיפה את המוח; ואילו התורה מקורה במוחא, ה"מוח" עצמו — החכמה האלוקית.

אלא שלפי שהמצות הם גבוהים יותר אינם יכולים להיות בבחי' התגלות כ"א [כי אם] בבחי' לבוש שהוא בחי' חיצונית ומקיף,

אלא שמכיוון שהמצוות נעלות יותר, הן אינן יכולות להתגלות אלא במעמד של לבוש, שהוא בחינת החיצונית וההקפה [של אור מקיף].

דווקא מפני שהמצוות נעלות יותר, הן אינן יכולות להתגלות בפנימיות. הן נשארות בבחינת לבוש, אור חיצוני ומקיף, כפי שהגולגולת מקיפה את המוח.

אבל התורה שהיא בחי' מוחא נעשית בחי' מזון ותורתך בתוך מעי⁴³ (ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] די"ה איהו וחיה"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית⁴⁴ מענין מזון ולבוש כו').⁴⁵

אבל התורה, שהיא בבחינת מוח, נעשית בבחינת מזון: "ותורתך בתוך מעי". (ועיינו באגרת הקודש, באגרת המתחילה "איהו וחיה"ש; וכן כמה שנכתב במאמר המתחיל "מזמור שיר חנוכת הבית" בענין המזון והלבוש וכו').

התורה, שהיא חכמה, יכולה להיקלט כאוכל: "ותורתך בתוך מעי". הסוגריים מפנים לאגרת הקודש, אגרת כ', ולמאמר "מזמור שיר חנוכת הבית" בלקוטי תורה, העוסק בהבדל בין מזון ללבוש.

והנה כדי להיות המשכת המצות למטה הוא רק כמו כן בבחי' שערות ושער רישיה כעמר נקא שעייז נמשך למטה בכה"ג [ככהן גדול] כמו בסדר עבודת יוהכ"פ [יום הכפורים] הני"ל

והנה, כדי שהמצוות יימשכו למטה, הדבר נעשה אף הוא רק בבחינת שערות: "ושער רישיה כעמר נקא". באמצעות הן נמשכות למטה, על ידי הכהן הגדול, כפי שהיה בסדר עבודת יום הכיפורים שהוזכר לעיל.

כדי שיימשכו למטה, גם המצוות צריכות לעבור דרך "השערות" — "ושער רישיה כעמר נקא". הדבר נעשה על ידי הכהן הגדול בעבודת יום הכיפורים שתוארה לעיל.

וגם זה הוא עיי' ביטול כי כה"ג [כהן גדול] נק' כהנא רבה בחי' ביטול רק לפי שזה הביטול הוא ביטול היש לכן תלוי בזמן ובמקום בקדשי קדשים דוקא,

וגם הדבר הזה נעשה באמצעות ביטול, שכן הכהן הגדול נקרא "כהנא רבה", בחינת הביטול. אלא שמכיוון שביטול זה הוא ביטול היש, הוא תלוי בזמן ובמקום — דווקא בקודש הקודשים.

גם כאן הדבר נעשה באמצעות ביטול, שכן הכהן הגדול נקרא "כהנא רבה", "הכהן הגדול", שאותו מזהה אדמו"ר הזקן עם בחינת הביטול. אולם זהו ביטול של יש, של מציאות שנותרת בעינה, ולכן הוא קשור לזמן ולמקום קבועים: דווקא ביום הכיפורים, ורק בקודש הקודשים.

אבל התורה אע"פ [אף על פי] שהוא איש זר ולומד בלילה דלאו זמן הקרבה היא אעפ"כ [אף על פי כן] מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב⁴⁶ בזמנו ובמועדו.⁴⁷

אבל בתורה, אף על פי שהוא איש זר ולומד בלילה, שאינו זמן הקרבת הקרבנות, בכל זאת הכתוב מחשיב לו כאילו הקריב בזמנו ובמועדו.

ללימוד התורה אין מגבלות כאלה. גם איש זר הלומד בלילה את דיני הקרבנות, בזמן שאין מקריבים קרבן, נחשב בעיני הכתוב כאילו הקריב אותו בזמנו הראוי.

לפי שהתורה היא בבחי' אין ממש והיינו לפי שעיקר לימוד התורה ברעותא דליבא תליא מילתא שיהיה בטל במחשבתו ודבורו וזה יכול להיות בעסקו בתורה,

מפני שהתורה היא בבחינת אין ממש. כלומר, עיקר לימוד התורה תלוי ברעותא דליבא, ברצון הלב: שהאדם יהיה בטל במחשבתו ובדיבורו; והדבר יכול להתקיים כשהוא עוסק בתורה.

הטעם לכך הוא שהתורה היא בבחינת אין ממש, ביטול לפני ה'. עיקרה "תלוי ברצון הלב": שמחשבתו ודיבורו של האדם יהיו בטלים לה', והדבר אפשרי בלימוד התורה.

אבל במצוה בעשיי' [בעשייה] גשמית ע"י הגוף העושה אין זה ביטול ממש רק ביטול היש לאין

אבל במצווה הנעשית בפעולה גשמית באמצעות הגוף, הגוף הפועל אינו מביא לביטול ממש; יש כאן רק ביטול היש לאין,

לעומת זאת, מצווה היא פעולה גשמית הנעשית על ידי הגוף, ולכן אין בה ביטול גמור. זהו ביטול של יש, מציאות שנשארת כשהיא לעצמה ובכל זאת מצייתת.

שהוא עושה ומקיים מצות המלך שזהו בחי' עבד שהוא נפרד משא"כ עסק התורה הוא בבחי' בן, וזהו אם כבנים אם כעבדים⁴⁸ כו'.

שהרי הוא עושה ומקיים את ציווי המלך, וזו בחינת עבד, שהוא נפרד. ואילו העיסוק בתורה הוא בבחינת בן. וזהו "אם כבנים אם כעבדים" וכו'.

מי שמקיים מצווה מבצע את ציווי המלך כעבד, העומד בנפרד מאדונו; ואילו לימוד התורה מבטא את הקרבה של בן. זהו הנוסח שבתפילת מוסף של ראש השנה, "היום הרת עולם": "אם כבנים אם כעבדים".

אך הנה זה לעומת זה עשה האלקים⁴⁹ וכל סטרא דקליפה הוא רק בחי' יש הקנאה והתאוה והכבוד⁵⁰ מוציאים את האדם מן העולם⁵¹ וכבוד חכמים ינחלו.^{52, 53}

אבל הרי "ה' עשה את זה לעומת זה", וכל צד הקליפה הוא רק בבחינת יש: "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". ו"החכמים ינחלו כבוד".

לקדושה יש צד שכנגד: הקליפה, הצד המתנגד לקדושה, היא יש גמור, תחושת ישות עצמית. פרקי אבות אומר שהקנאה, התאוה והכבוד "מוציאים את האדם מן העולם", ואילו בספר משלי נאמר ש"החכמים ינחלו כבוד".

שמי שהוא בבחי' חכמה כח מ"ה [מה] אין הכבוד עושה אותו יש ולכן מפני שיבה תקום⁵⁴ וכן ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד⁵⁵ כו',

מי שהוא בבחינת חכמה, כוח מה, הכבוד אינו עושה אותו ליש. לכן נאמר: "מפני שיבה תקום"; וכך גם: "ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד" וכו'.

שני הדברים מתיישבים זה עם זה: מי שיש בו חכמה במובנה האמיתי, כוח מה, רואה את עצמו כאין, ולכן הכבוד אינו יכול לעשות אותו ליש. משום כך נותנים לו כבוד, כפי שנאמר "מפני שיבה תקום", וכפי שבגדיו של אהרן נעשו "לכבוד".

משא"כ מי שאינו בבחי' כח מ"ה [מה] יכול להיות נמשך לבו אחר הכבוד ונעשה יש וגם רוח.

לעומת זאת, מי שאינו בבחינת כוח מה, לבו עלול להימשך אחר הכבוד, והוא נעשה יש וגם רוח.

מי שחסר את הביטול הזה נמשך אחר הכבוד, והוא עושה אותו ליש ולגס רוח.

וזהו עיקר ע"ז [על זה] שמחשיב אי"ע [את עצמו] ליש דקרו ל"י אלקא דאלהא ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מי שיש בו גסות הרוח⁵⁶ כו'.⁵⁷

וזהו עיקר העבודה הזרה: שהוא מחשיב את עצמו ליש, אף שהם קוראים לו "אלקא דאלהא", האל של האלים. ולכן אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "כל מי שיש בו גסות הרוח" וכו'.

זהו שורש העבודה הזרה: גם עובדי עבודה זרה קוראים להי' "האל של האלים", אבל הם מתייחסים לדברים אחרים כאל ישויות העומדות בפני עצמן; כך עושה גם מי שרואה את עצמו כיש. לכן אמרו חכמים שמי שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה.

קטע 5 • 61 - 7

שני צדדי הקליפה

6 והנה כמו שבקדושה יש ב' בחי' תורה ומצות שהן פנימיות וחיצוניות כנ"ל כך ג"כ לעומת זה יש ב' דברים חיצוניות ופנימיות חיצונית

והנה, כשם שבקדושה יש שתי בחינות — תורה ומצוות, שהן הפנימיות והחיצוניות, כנזכר לעיל — כך גם לעומת זאת יש שני דברים: חיצוניות ופנימיות. החיצוניות

בקדושה יש שני ממדים: התורה היא הפנימיות והמצוות הן החיצוניות, כפי שהוסבר לעיל. כנגדם, גם לקליפה יש ממד חיצוני וממד פנימי.

היינו גסות בבחי' לבושים ומקיפים, ופנימית היינו תאוות זולל וסובא⁵⁸ והכל הוא בנוגה שחיצונית שלה רע ופנימית טוב ולפעמים עולה הכל ונכלל בטוב, ולפעמים להפך⁵⁹ כמ"ש בסעי' [בספר של בינונים] פ"ז [פרק ז'].

היא גסות, בבחינת לבושים ומקיפים; והפנימיות היא תאוות "זולל וסובא". כל אלה שייכים לנוגה, שהחיצונית שלה רעה והפנימיות שלה טובה; לפעמים כולה עולה ונכללת בטוב, ולפעמים להפך, כפי שמוסבר בספר של בינונים, פרק ז'.

החיצונית היא גסות, הפועלת כמו לבושים ושכבות מקיפות סביב האדם. הפנימיות היא תאוה גופנית, בדומה ל"זולל וסובא" שבתורה. שתייהן שייכות לנוגה — תחום שחיצוניתו רעה ופנימיותו טובה, והוא עשוי לעלות אל הקדושה או להימשך בכיוון ההפוך, כפי שמוסבר בתניא, פרק ז'.

7 והנה בחי' הפנימית יכולים להפך בעצמם מרע לטוב כמו איש אשר בסובאי יין וזוללי בשר⁶⁰ אם למחר מתפלל בכח האכילה הרי הרע עצמו מתהפך לטוב⁶¹ ונעשה מרע טוב,

והנה, את הבחינה הפנימית אפשר להפוך כעצמה מרע לטוב. למשל, אדם הנמנה עם "סובאי יין וזוללי בשר": אם למחרת הוא מתפלל בכוח שקיבל מן האכילה, הרע עצמו מתהפך לטוב, ומרע נעשה טוב.

את הרצונות הפנימיים עצמם אפשר להפוך לטוב. אם אדם שהפריז באכילת בשר ובשתית יין מתפלל למחרת בכוח שהמזון העניק לו, הרי הרע עצמו נעשה טוב.

אבל החיצונית ולבושי [ולבושין / ולבושים] אינו נעשה מהם דבר טוב שיוכל לקבל הכבוד להיות נתפס בתוכו שלא יהיה יש.

אבל מן החיצונית ומלבושיה לא נעשה דבר טוב, שיוכל לקבל את הכבוד ולהחזיקו בתוכו בלי שיהיה ליש.

את הצד החיצוני, את הגאווה ואת "לבושיה", אי אפשר להפוך בדרך זו. אדם אינו יכול להחזיק את הכבוד בתוכו בלי להפוך ליש.

קטע 6 • 81

שני סוגי טהרה

8 ולכן כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם⁶² עליכם דוקא מה שהוא בחינת מקיף יכפר יקנח ויעביר לגמרי ואת רוח הטומאה אעביר⁶³ כי תעביר ממשלת זדון.⁶⁴

ולכן: "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם" — "עליכם" דוקא, על מה שנמצא בבחינת מקיף יכפר: ימחה ויעביר אותו לגמרי. "ואת רוח הטומאה אעביר"; "כי תעביר ממשלת זדון".

זהו פירוש הפסוק: "יכפר עליכם" פירושו על מה שמחוץ לאדם, בבחינת מקיף — הגאווה. היא נמחקת ומוסרת לגמרי, כדוגמת "ואת רוח הטומאה אעביר" וכמו בתפילת הימים הנוראים: "כי תעביר ממשלת זדון".

אבל מכל חטאתיכם פנימית שבכם לפני הוי' תטהרו בעצמיכם והיינו לפני הוי' דהיינו ממעמקים קראתיך⁶⁵ הוי' כאדם הקורא לחבירו שיבא

אבל "מכל חטאתיכם" — החטא הפנימי שבתוככם — "לפני הוי' תטהרו", מתוך עצמכם ממש. כלומר, "לפני הוי'" פירושו: "ממעמקים קראתיך הוי'", כמו אדם הקורא לחברו שיבוא אליו

החטאים הפנימיים, הנובעים מתאוה, נטהרים "לפני הוי'", מתוך האדם עצמו. "לפני הוי'" מכון ל"ממעמקים קראתיך הוי'", כמו אדם הקורא לחברו שיבוא אליו.

אצלו כך קוראין וממשיכים בחי' הוי' ע"י ממעמקים עומקא דליבא שצועק הלב בקרבו והיא בחינת א"ס [אין סוף] שבנפשו שע"י מעורר בחי' א"ס [אין סוף] שממעמקים למעלה משם הוי'.

אליו; כך קוראים וממשיכים את בחינת הוי' באמצעות "ממעמקים" — עומקא דליבא, עומק הלב, שבו הלב צועק בקרבו. זוהי בחינת אין סוף שבנפשו, ועל ידה הוא מעורר את בחינת אין סוף שב"ממעמקים", שלמעלה משם הוי'.

כך גם צעקה מעומק הלב קוראת וממשיכה את בחינת הוי'. עומק זה הוא בחינת אין סוף שבנפשו, ועל ידו האדם מעורר את אין סוף, את ה"ממעמקים" שלמעלה משם הוי'.

קטע 7 • 99

עליית המלכות ביום הכיפורים

9 והיינו דוקא ביום הזה הוא יוהכ"פ [יום הכפורים] עליית המלי' [המלכות]^{66,67} להיות פב"פ [פנים בפנים] שהמלי' [שהמלכות] היא מקור הנבראים ומחיה אותם

והיינו דווקא "ביום הזה", שהוא יום הכיפורים, עליית מלכות להיות פנים בפנים. שכן מלכות היא מקור הנבראים ומחיה אותם,

מדוע נאמר "ביום הזה"? משום שביום הכיפורים עולה מלכות להיות "פנים בפנים". מלכות היא מקור הנבראים ומחיה אותם, ולכן בדרך כלל היא פונה אליהם.

ועתה היא עולה לקבל פנים עליונים דא"ס [דאין סוף] את פניך⁶⁸ הוי' אבקש, ולכן אין עולים לתורה ביוהכ"פ [ביום הכפורים] רק ששה^{69,70} לפי שהמלי' [שהמלכות] שהיא בחי' שביעית עלתה למעלה.⁷¹

ועתה היא עולה לקבל את הפנים העליונות של אין סוף: "את פניך הוי' אבקש". לכן ביום הכיפורים עולים לתורה רק ששה, משום שמלכות, שהיא הבחינה השביעית, עלתה למעלה.

ביום הכיפורים עולה מלכות לקבל את הפנים העליונות של אין סוף, ככתוב: "את פניך הוי' אבקש". משום כך עולים לתורה ביום הכיפורים רק ששה: מלכות, הבחינה השביעית, עלתה למעלה.

(ועיין בפ"י לפני⁷² הוי' בזהר ח"ג [חלק ג'] ס"ז א' וע"פ פ"י המק"מ [המקדש מלך] שם בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] מובן כמשנ"ת [כמו שנתבאר] כאן דלפני היינו למעלה יותר כו', אכן בזהר תרומה דק"ע ע"ב פ"י כי מלפני הוא בחי' שלמעלה משם הויה

(ועינינו בביאור "לפני הוי'" בזהר, חלק ג, סז ע"א; לפי ביאור מקדש מלך שם בשם רבי חיים ויטאל מובן הדבר כפי שנתבאר כאן, ש"לפני" פירושו למעלה וכו'. ואולם בזהר פרשת תרומה, קע ע"ב, מבואר ש"מלפני" היא הבחינה שלמעלה משם הוי',

ההערה משווה בין שני פירושים ל"לפני הוי'" בזהר. הפירוש האחד, בזהר על פרשת אחרי כפי שמבאר מקדש מלך בשם רבי חיים ויטאל, תואם את המאמר: "לפני" פירושו למעלה. פירוש אחר, בזהר על פרשת תרומה, מבחין בין הביטויים: "מלפני" היא הבחינה שלמעלה משם הוי'.

אבל לפני היינו בחי' מלכות שהיא בחינת שקודם לשם הויה מלמטה למעלה, וגם לפי ההוא אין סתירה למש"כ [למה שכתוב] דהוא בחי' ממעמקים שלמעלה משם הוי' כי הנה יוהכ"פ [יום הכפורים] הוא עליי [עלייה] המלי' [המלכות] בעתיק.

ואילו "לפני" היא בחינת מלכות, שהיא הבחינה הקודמת לשם הוי' בסדר מלמטה למעלה. ואף לפי הפירוש הזה אין סתירה למה שנכתב, שזו הבחינה של "ממעמקים", שלמעלה משם הוי'; שהרי ביום הכיפורים עולה מלכות בעתיק.

לפי הפירוש השני, "לפני" היא מלכות — הבחינה שבאה לפני הוי' כאשר מונים מלמטה למעלה. ואף על פי כן אין סתירה, משום שביום הכיפורים עולה מלכות בעתיק, פנימיות הכתר.

א"כ [אם כן] ב' הפי' עולים בקנה אחד שהבחי' מלי' [מלכות] שהיא לפני שם הוי' ממטה למעלה עולה ביוהכ"פ [ביום הכפורים] לבחי' א"ס [אין סוף] שלמעלה משם הוי' ולכן עי"ז תטהרו גם אתם והיינו כמ"ש בזהר תצוה דקפ"ה ע"ב ע"פ כי ביום הזה^{73,74} יכפר.

אם כן, שני הפירושים עולים בקנה אחד: בחינת מלכות, שהיא "לפני" שם הוי' בסדר מלמטה למעלה, עולה ביום הכיפורים לבחינת אין סוף שלמעלה משם הוי'; ולכן, על ידי כך, גם אתם "תטהרו". וזהו ככתוב בזהר פרשת תצוה, קפה ע"ב, על הפסוק "כי ביום הזה יכפר":

נמצא ששני הפירושים נכונים יחד: מלכות, שהיא "לפני הוי'" במניין מלמטה למעלה, עולה ביום הכיפורים לאין סוף שלמעלה מן השם. על ידי עלייה זו נטהרים גם ישראל, כפי שנאמר בזהר על פרשת תצוה בביאור "כי ביום הזה יכפר".

יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא וכל דא עליכם ופי' במק"מ [במקדש מלך] תחלה יתוקן מדת המלי' [המלכות] שנקי היום הזה ואח"כ [ואחר כך] ישראל והיינו שעיי' עליי' [עלייה] המלי' [המלכות] בא"ס [באין סוף] עיי' יתוקנו כל הפגמים כי אנת הוא שלימותא דכולהו)

"יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא עליכם". ומבאר מקדש מלך: תחילה תתוקן מידת מלכות, הנקראת "היום הזה", ואחר כך ישראל. כלומר, על ידי עליית מלכות באין סוף יתוקנו כל הפגמים, כי "אנת הוא שלימותא דכולהו" — אתה הוא השלמות של כולם.)

הזוהר דורש את הפסוק כך: תחילה מטהרים את "היום הזה", ורק אחר כך "עליכם". מקדש מלך מבאר שמלכות, הנקראת "היום הזה", מתוקנת תחילה, ואחריה ישראל, מפני שעלייתה באין סוף מתקנת את כל הפגמים, כמאמר: "אתה הוא השלמות של כולם".

(ועיי' עוד ע"פ כי ביום הזה כו' בזהר ויקרא ט"ו ב' ובפ' אחרי ס"ב ב' ס"ד א' ובפ' אמור דק"ב האזינו דר"צ סע"ב [סוף עמוד ב]):^{75, 76, 77}

(ועיינו עוד על הפסוק "כי ביום הזה" וכו' בזהר, ויקרא טו ע"ב; ובפרשת אחרי, סב ע"ב וסד ע"א; ובפרשת אמור, קב ע"א; ובהאזינו, סוף רצ ע"ב.)

המאמר מסיים בהפניות נוספות למקומות בזהר העוסקים בפסוק "כי ביום הזה", בפרשות ויקרא, אחרי, אמור והאזינו.

בעבודה

ההתבוננות בגדולתו האינסופית של ה' צריכה לגרום לאדם לחוש עד כמה הוא רחוק ממנו, והנחמה שלו היא לימוד התורה מתוך ביטול אמיתי, כך שהמחשבה והדיבור שלו מתלבשים בלבושו של ה' עצמו. אפשר להפוך את התאוות הגופניות לטוב, כמו כשאדם מתפלל בכוח שהמזון נתן לו; גבהות ורדיפה אחר כבוד אי אפשר להפוך לטוב, ויש לסלקן — וזהו מה שיום הכיפורים עושה "עליכם". ואילו החטאים הפנימיים מיטהרים באמצעות צעקה אל ה' מעומק הלב.

שאלות לשיחה

1. מדוע דווקא לימוד התורה מנחם על "חיי הצער" שבתחושת הריחוק מה'?
2. כיצד המשלים של השלג ושל משל המורה מסבירים את האופן שבו החכמה האלוהית מגיעה לנבראים?
3. אם שורש המצוות גבוה משורש התורה, מדוע לימוד התורה הוא ביטול אמיתי יותר?
4. מדוע אפשר להפוך תאוות גופניות לטוב, ואילו גבהות אפשר רק לסלק?
5. כיצד מתיישבים שני הפירושים של הזוהר ל"לפני הוי"ו ביום הכיפורים"?

מקורות והפניות

הערות

פסוקה 1

1 ביאור הדברים בענין לטהר

ההערה מתארכת את המאמר לשנת תק"ע ומפנה לרשימת המאמרים בעמ' 342 בכרך זה, לציון מקומו בין מאמרי אדמו"ר הזקן.

הערת קה"ת

מאמר דשנת תק"ע. ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ט ע' שמב. ראה סידור סג, ב. ראה להלן בהוספות להערות וצינונים השוואות לד"ה זה. ובאוה"ת ויקרא-ד ע' אנה. ביאור ארוך מאדה"א מיוסד על מאמר זה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תצא.

2 חיי צער תחי

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

אבות ו, ד.

3 חיי צער תחיה

הברייתא מתארת את דרך התורה: לחם עם מלח, מים במידה, שינה על הארץ ויחיי צער תחיה, ולבסוף: "אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". אדמו"ר הזקן מפרש את "חיי צער תחיה" כצער על הריחוק מה', ואת האושר בעולם הזה כנחמה שמעניק לימוד התורה.

Pirkei Avot 6:4 משנה אבות ו:ד

כִּף הַיָּא דְרַבְּכָה שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמִלַּח תֹּאכַל, וּמִיָּם בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צֶעַר תַּחֲיָה, וּבִתְוֹרָה אֶתָּה עֲמַל, אִם אֶתָּה עֹשֶׂה כֵן, (תהלים ככה) אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא:

Such is the way [of a life] of Torah: you shall eat bread with salt, and rationed water shall you drink; you shall sleep on the ground, your life will be one of privation, and in Torah shall you labor. If you do this, "Happy shall you be and it shall be good for you" (Psalms 128:2): "Happy shall you be" in this world, "and it shall be good for you" in the world to come.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

4 הביטוי "אשריך וטוב לך" לקוח מהפסוק: "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך". כאן הוא מציין את הנחמה שיש ללומד התורה בעולם הזה.

Psalms 128:2 תהילים קכ"ח:ב

יָגִיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ:

When thou eatest the labour of thy hands, Happy shalt thou be, and it shall be well with thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 2

5 שהי"ג תי"ד

ההערה מפנה לשם בעניין שלושה עשר תיקוני דיקנא הנקראים "לבושו כתלג חיזור".

הערת קה"ת

ראה אוה"ת נ"ך-א ע' נו.

6

הפסוק מתאר את השמן הטוב שעל הראש, שיורד על זקנו של אהרן. מובא פירושו של הרמ"ז לדיון בוזהר על הפסוק, כדי לבסס את הנקודה שכתר של אריך אנפין שייך לעולם אין סוף.

Psalms 133:2 תהילים קל"ג:ב

כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַזָּקָן וְקוֹל־אֶהְרֹן עַל־פִּי מְדוּתָיו:

It is like the precious oil upon the head, Coming down upon the beard; Even Aaron's beard, That cometh down upon the collar of his garments

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7 הרמ"ז ר"פ אמור . . כתר אריך נחשב מעולם א"ס

המאמר מצטט את אותם דברי הרמ"ז, שכתר דאריך אנפין נחשב לעולם אין סוף ועיקר האצילות מתחיל ממוחא סתימאה, ומפנה לביאור זה של "כי ביום הזה יכפר". מכאן הוא מראה שגלגלתא, החיצוניות של כתר דאריך אנפין, גבוהה מן החכמה שבתוך הכתר; לכן מעשה המצוות עיקר, אף שהתורה היא הפנימיות.

הערת קה"ת

ראה גם להלן שה"ש כג, א. אוה"ת פ' נצבים ע' ארעד.

8 קרומא דאוריא

בשער אריך אנפין מונה עץ חיים את קרומא דאוריא, "קרום האוויר", בין התיקונים של גולגולת אריך אנפין, כשהוא נתון בין הגולגולת למוח, וקורא לו "הרקיע המבדיל בין מים למים". בהערות קה"ת מצוין שהמילים "פרק ז"י שבטקסט תואמות לדפוס שקלאוו משנת 5560 (1800), ויש לקרוא במקום זאת את תחילת פרק ו'.

Sefer Etz Chaim 13:6 עץ חיים י"ג:ו

... וזהו מאמר הזהר קכ"ח מוחא דשקיט ויטיב ושכיך כחמר טב על דורדייא כי הוא סוד יין על שמריו רק שהם נכפין כאן והת"ת הוא מתלבש באי קרומא דאוריא שהוא תיקון הג' שהוא סוד רקיע המבדיל בין מים למים והוא נתון בין גלגלתא ומוחא שהם ח"ג והקרום בנתיים והוא סוד ת"ת המבדיל בין ח"ג ומכריע בנתיים ונ"ה יש בהם ב' בחי' אי הוא סוד היותן סתומים שהם סוד תרין בעיני דרכורא והרמו להם הם ב' אונים דעתיקא ולהיותן ב' בעיני שהם סתומים לכן לא נזכר אונים כלל בעתיקא לא באד"ר ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

9 בע"ה שער א"א פ"ז

לפי ההערה, ההפניה הזו לעץ חיים מצוטטת שם.

הערת קה"ת

בדפוס שקלאוו תק"ס. צ"ל (רפ"ו). [כ]. מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקצא. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסא.

10 רקיע המבדיל בין מים למים

ביום השני לבריאה עשה ה' רקיע להבדיל "בין מים למים". עץ חיים מייחס את הביטוי על "קרום האוויר" שמפריד בין שתי מדרגות.

Genesis 1:6 בראשית א':ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם:

And G-d said: 'Let there be a firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 ע"פ הנותן שלג כצמר

ההערה מזהה את המאמר על "הנותן שלג כצמר", שאליו מתייחס הטקסט, כמאמר הנדפס בסידור.

הערת קה"ת

בסידור עם דא"ח טג, ב. סה"מ תקס"ז ע' קכח.

23 הנותן שלג כצמר

"הנותן שלג כצמר" הוא פסוק ממאמר אחר, שאליו מפנה הטקסט בעניין לובן השלג בהשוואה לצמר.

Psalm 147:16 תהילים קמ"ז:ט"ז

הִנֵּתָן שֶׁלֶג כְּצֶמֶר כְּפֹר כְּאֶפֶר יְפֹאֵר:

He giveth snow like wool; He scattereth the hoar-frost like ashes.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24 פעה"ה . . פ"א

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

פ"ב (ספ"ג). ע' [ע"ה] ש' דרושי הצלם דרוש ב' [כללים של חו"ג] כלל ט"ז. [כ].

25 מעלה עליו הפסוק כאילו הקריב

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

מנחות בסופה.

26 מים יורדים מגבוה לנמוך

הגמרא משווה את דברי התורה למים: כשם שהמים יוצאים ממקום גבוה וזורמים למקום נמוך, כך התורה מתקיימת רק במי שהוא עניו. המאמר משתמש בדימוי הזה לתיאור השפע היורד מלמעלה.

Taanit 7a:15 תענית ז' א:ט"ו

וְאָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא בְּרַ אֲדִי: לָמָּה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תוֹרָה לְמִים, דְּכַתִּיב: "הוּי כֹל צֶמָא לְכוּ לְמִים", לוֹמַר לָהּ: מַה מִּים מְנִיחִין מְקוֹם גְּבוּהָ וְהוֹלְכִין לְמְקוֹם נָמוּךְ, אִף דְּבָרֵי תוֹרָה אֵין מִתְקַיְמִין אֲלָא בְּמִי שְׂדַעְתּוֹ שְׁפֵלָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

תענית ז, א. [כ].

27

בחזונו של דניאל יושב עתיק יומין על כיסאו, "לבושו לבן כשלג, ושער ראשו כצמר נקי". המאמר מפרש את הלבוש כחשמל העליון ואת השיער כדינים הפרטיים של התורה.

Daniel 7:9 דניאל ז':ט'

הָיָה הָיִיתָ עַד דִּי כְרָסוֹן רָמְיוּ וְעֵתִיק יוֹמִין יָתֵב לְבוּשָׁה כְּתֹלֵג חֹר וְשֹׁעַר רֹאשֶׁהּ כְּעֶמֶר נְקֵא כְרָסְיָה שְׁכִבְיוּ דִּי־נֹר גְּלָגְלוּהִי נוֹר דְּלָק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 שער רישיה כעמר נקא

בחזון דניאל נאמר: "שער ראשו כצמר נקי". המאמר מפרש את השערות כהלכות הפרטיות הנמשכות מן הלבוש העליון.

Daniel 7:9 דניאל ז':ט'

הָיָה הָיִיתָ עַד דִּי כְרָסוֹן רָמְיוּ וְעֵתִיק יוֹמִין יָתֵב לְבוּשָׁה כְּתֹלֵג חֹר וְשֹׁעַר רֹאשֶׁהּ כְּעֶמֶר נְקֵא כְרָסְיָה שְׁכִבְיוּ דִּי־נֹר גְּלָגְלוּהִי נוֹר דְּלָק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 חמש טבילות ועשרה קידושים

המשנה אומרת שביום הכיפורים הכהן הגדול טובל חמש פעמים ומקדש (רוחץ) את ידיו ואת רגליו עשר פעמים. המאמר מביא זאת כדוגמה להלכות הפרטיות של העבודה.

Mishnah Yoma 3:3 משנה יומא ג':ג'

אֵין אָדָם נִכְנָס לְעֹבְדָה, אֶפְלוּ טָהוֹר, עַד שִׁיטְבֵּל. חֲמֵשׁ טְבִילוֹת וְעֶשְׂרֵה קִדּוּשִׁין טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל וּמִקְדֵּשׁ בּו בַּיּוֹם, וְכֵלֶן בְּקֶדֶשׁ עַל בֵּית הַפְּרוֹה, חוּץ מִזֹּא בְּלִכְדִּי:

A man may not enter the Temple courtyard or to worship even if he was clean until he immerses himself. Five immersions and ten sanctifications did the high priest perform on that day. And all in sanctity in the Bet Haparvah with the exception of this one alone.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

30 אחת למעלה ושבע למטה ומונה אחת ואחת

המשנה מתארת את הזאת הדם בקודש הקודשים: פעם אחת למעלה ושבע פעמים למטה, וכן את אופן המניין של הכהן הגדול: "אחת; אחת ואחת; אחת ושתיים". הפרטים המדויקים האלה הם ה"שערות" של התורה.

Mishnah Yoma 5:3 משנה יומא ה':ג'

נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמַרְס בּו, נִכְנָס לְמְקוֹם שְׁנִכְנָס, וְעָמַד בְּמְקוֹם שְׁעָמַד, וְהָיָה מְמַנֵּה אֶחָת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְפַּנּוֹן לְהֹאֵת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה, אֲלָא כְּמַצְלִיף. וְכֵן הָיָה מוֹנֶה, אֶחָת, אֶחָת וְאַחַת, אֶחָת וְשְׁתֵּים, אֶחָת וְשֶׁלֶשׁ, אֶחָת וְאַרְבַּע, אֶחָת וְחֲמִשָּׁה, אֶחָת וְשֶׁשׁ, אֶחָת וְשֶׁבַע. יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל פִּי הַזֶּהָב שֶׁבִּהְיָ כָל:

He would take the blood from the one who was stirring it, and enter [again] into the place where he had entered, and stand [again] on the place on which he had stood, and sprinkle once upwards and seven times downwards, and he wouldn't intend to sprinkle either upwards nor downwards but rather like one who cracks a whip. And thus would he count: one, one and one, one and two, one and three, one and four, one and five, one and six, one and seven. Then he ... would go

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

The L-RD reigneth; He is clothed in majesty; The L-RD is clothed, He hath girded Himself with strength; Yea, the world is established, that it cannot be moved

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים צג, א.

37 כי שמש ומגן ה"א

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

שם פד, יב.

38 כי שמש ומגן ה' אלקים

הפסוק מכנה את הו"י אלקים "שמש ומגן". אדמו"ר הזקן מפרש שאלקים, מלכות, הוא המגן המכסה, כלומר לבוש.

Psalms 84:12 תהילים פ"ד י"ב

כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹקִים הֵן וְכַבֹּד וְתֵן ה' לֹא יִמְנַע טוֹב לְהִלָּכִים בְּתַמִּים:

For the L-RD G-d is a sun and a shield; the L-RD giveth grace and glory; No good thing will He withhold from them that walk uprightly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39 בד"ה יונתי בחגוי

שם "יונתי" בחגוי הסלע" מתאר את הגלות: כנפי האהבה והיראה נתפסות במלכות הגוף ובדאגה לפרנסה, כך שנותנת רק אהבה טבעית נסתרת, "בסתר המדרגה". ההערה מוסיפה שהטקסט שם מפנה גם לשני מאמרי תורה אור המצוטטים כאן, וכן למאמר "תקעו בחודש שופר" על הפסוק "הי מלך, גאות לבש": מלכות נקראת לבוש, והיות ה' מלך העולם נמשכת באמצעות המצוות.

הערת קה"ת

לקה"ת שה"ש יז, ב. בלקה"ת שם מציין גם לשני המקומות שבתור"א דלקמן, אבל מקודם מוסיף "ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר [לקה"ת ר"ה נג, ד] מענין ה' מלך גאות לבש כו' שבח"י מלכות נקרא לבוש ושההמשכה להיות מלך העולם הוא ע"י המצות כו' ועי' מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי עושי דברו כו'".

40 יונתי — סד"ה ועשית בגדי קדש

בסוף המאמר, הבחינה השלישית היא הקיום הפשוט של המצוות המעשיות בידי כלל ישראל, אפילו מתוך אהבה טבעית נסתרת; גם קיום זה ממשיך לבוש עליון, "לבוש מלכות", באמצעות קבלת עול מלכות שמים בשלמות.

הערת קה"ת

תור"א פב, ד.

41 ובד"ה יביאו לבוש מלכות

שם מוסבר שכדי שעולם גשמי יתהווה, ה' "התלבש" במידת הדרה כדי להמשיך את מלכותו, שהיא מקור המציאות הגשמית; מכאן עובר המאמר אל "יביאו לבוש מלכות".

הערת קה"ת

תור"א צ, ג.

42 שהמצות הן מבחי' גולגלתא

קטע זה באיזרר רבה מדבר על הגולגולת, ה"גולגולת" של הראש העליון. בהערות קה"ת מובא קטע זה כמקור לשרוש המצוות בבחינה זו.

Zohar III, 129a זח"ג קכט, א

הערת קה"ת

זח"ג קכט, א.

31 וכל עסק הרשב"י ה'י בנגלה

ההערה מפנה לשם בעניין הקביעה שכל עיסוקו של רבי שמעון בר יוחאי היה בתורה הנגלית.

הערת קה"ת

ראה לקו"ש חכ"ב ע' 328.

32 וכל עסק רשב"י

ההערה מפנה לשם בעניין עיסוקו של רבי שמעון בר יוחאי בתורה הנגלית.

הערת קה"ת

ראה לקו"ש ח"ז ע' 343 בהע' התנא הגדול. אגה"ק סכ"ו קמג, א.

33 כ"ד קושיות וכ"ד פירוקים

הגמרא מספרת שלאחר השנים במערה, כאשר רבי פינחס בן יאיר הקשה קושיה, רבי שמעון בר יוחאי היה מיישב אותה בעשרים וארבעה אופנים. אדמו"ר הזקן מצטט זאת כדי להראות עד כמה היה רבי שמעון עסוק בתורה הנגלית.

Shabbat 33b שבת ל"ג ב

הערת קה"ת

שבת לג, ב.

34 וגם — בכל פרק

כפי שמסכמת זאת הערת קה"ת, הרבי שואל כיצד אפשר לומר "בכל פרק", כאשר יש פרקים שבהם רבי שמעון אינו נזכר; ומשיב שהכוונה גם לתוספתא ולגמרא, ולא רק למשנה. העובדה ששמו אינו מופיע בכמה פרקים של תמיד, מידות וקנים אינה מפריכה זאת, משום ש"אין למדים מן הכללות"; וגם אם חסרים שמו בכמה פרקים, הראיה שבטקסט עומדת בעינה.

הערת קה"ת

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציגונים לעיל יט, א. לכאורה, כמה פרקים ישנם שלא נזכר בהם — אלא הכוונה לאו דוקא במשנה, כ"א גם בתוספתא וגמרא. ומה שלא נזכר ר"ש בכל פרק שבמס' תמיד מדות קנים, אין למדים מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בהם חוץ. ואם יחסרון מפרקי הש"ס פרקים אחדים — ככ"ז ראתה הלקה"ת חזקה היא.

35 ודברי אשר שמתו בפיו

ה' מבטיח ש"דברי אשר שמתו בפיו" לא יסורו מפיו של ישראל. כאן הדברים מתארים את רבי שמעון, שדברי התורה שבפיו היו דברי ה'.

Isaiah 59:21 ישעיהו נ"ט כ"א

וְאֵנִי וְזֹאת בְּרִיתִי אִתָּם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדִבְרֵי אֲשֶׁר־שִׁמְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי יֵרָע וּמִפִּי יֵרָע וְיִרְעָה אֲמַר ה' מִצֵּתָהּ וְעִדְעוּלָם:

And as for Me, this is My covenant with them, saith the L-RD; My spirit that is upon thee, and My words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the L-RD, from henceforth and for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

36 ה' מלך גאות לבש

המזמור פותח במילים: "הו' מלך, גאות לבש". המאמר לומד מכך שמלכות נקראת לבוש.

Psalms 93:1 תהילים צ"ג א'

ה' מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבַשׁ לְבָשׁ ה' עַז הַתְּאֵזָר אֶחָד־תְּכֵן תָּבֵל בְּלִתְמוּט:

בהם לא הי' צ"ל נזכר ר"ש, ומחדש דאפילו בהם נזכר. י"ל דהחידוש בכלים הוא, כי היא כבר היתה סדורה מקודם לזמן ר' יוסי בן דורו של ר' שמעון, וכדמוכח מדברי ר"י (סוף כלים): אשריך כלים כו'. ונגעים (והראשון דלי המורגל בש"ס "נגעים ואהלות" נקט. וגם לאהלות כוונתו, ואטו כי רוכלא לזיל ולחשוב) — שהוא לימוד קשה ביותר. וכדמשמע בב"מ (נט, א). ועייג"כ חגיגה (יא, א. יד, א) סנה' (פז, א). ובעוקצין — מסכת שלמודה אינו מצוי. וכדמשמע בהוריות (יג, ב). ועייג"כ ברכות (כ, א). ועצ"ע בכ"ז (ממכתב כ"ק אדמו"ר).

48 אם כננים אם כעבדים

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

פיוט היום הרת במוסף דר"ה.

49 זה לעומת זה עשה האלקים

קהלת אומר שה' עשה "את זה לעומת זה". המאמר מיישם זאת על צד הקליפה, המשקף את הקדושה.

Ecclesiastes 7:14 קהלת ז':י"ד

ביום טובה ה'ה כטוב וביום רעה ראה גם את־זה לעֲמַת־זה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים עַל־דִּבְרֹת שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָּה:

In the day of prosperity be joyful, and in the day of adversity consider; G-d hath made even the one as well as the other, to the end that man should find nothing after him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

50 הקנאה והתאוה והכבוד

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

אבות פ"ד, מ"א.

51 הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם

רבי אלעזר הקפר מלמד שהקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. אדמו"ר הזקן מצטט זאת כסימן של קליפה, שהיא יש.

Pirkei Avot 4:21 משנה אבות ד':כ"א

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקָּפֶר אָמַר, הַקְנָאָה וְהַתְּאֹהָה וְהַכְּבוֹד, מוֹצִיִּים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

Rabbi Elazar Ha-kappar said: envy, lust and [the desire for] honor put a man out of the world

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

52 וכבוד חכמים ינחלו

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

משלי סוסי"ג. [כ].

53 וכבוד חכמים ינחלו

"חכמים ינחלו כבוד" מלמד שהכבוד עצמו אינו רע. הוא שייך למי שחכם באמת, והכבוד אינו הופך אותו ליש.

Proverbs 3:35 משלי ג':ל"ה

כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכִסְיֵיהֶם יִמְרִים קִלּוֹן:

The wise shall inherit honour; But as for the fools, they carry away shame

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 ותורתך בתוך מעי

בעל המזמור אומר: "ותורתך בתוך מעי". המאמר מפרש זאת על התורה שנקלטת בפנימיות, כמו מזון.

Psalms 40:9 תהילים מ':ט'

לְעִשׂוֹת רְצוֹנִי אֱלֹקִי חֲפָצִי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מְעִי:

I delight to do Thy will, O my G-d; yea, Thy law is in my inmost parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים מ, ט.

44 בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית

המאמר מסביר את "מזמור שיר" כעליית התחנות להיכלל בעליון, ואת "שיר מזמור" כירידת העליון למטה; המילה "מזמור" פירושה גם חיתוך וחלוקה, כמו "לא תזמור כרמך". הטקסט מפנה אליו בעניין מאכל ולבוש.

הערת קה"ת

לקו"ת ברכה צח, ד.

45 באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי

באגרת מוסבר שהמצוות נמצאות במלכות והתורה בז"א, אף שלמעלה, באריך אנפין, המצוות נמצאות בגולגלתא ושושן התורה, מן החכמה העליונה, נמצא במוחא סתימאה, "כמו חותם המתהפך". זהו אותו ניגוד בין גולגולת למוח המתואר כאן.

הערת קה"ת

סי' כ דף קלא, א.

46 ולומד בלילה דלאו זמן הקרבה היא אעפ"כ מעלה עליו הכתוב

כאלו הקריב

בסוף מסכת מנחות אומרת הגמרא שתלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה נחשבים בכתוב כאילו עסקו בעבודת בית המקדש, ומי שעוסק בהלכות קרבן נחשב כאילו הקריב אותו. אדמו"ר הזקן משתמש בכך כדי להראות שהתורה אינה מוגבלת בזמן או בזהותם של מי שרשאים לעבוד.

Menachot 110a:8-9 מנחות ק"י א:ח'-ט'

(תהלים קלד, א) שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות מאי בלילות אמר ר' יוחנן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה מעלה עליהן הכתוב כאילו עוסקים בעבודה (דברי הימים ב, ג) לעולם זאת על ישראל אמר רב גידל אמר רב זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

47 ועוד

הרבי מסביר שהטקסט עוסק בלימוד ההלכות של רבי שמעון, בקושיות ובתירווצים, ושמסכתות כגון אבות, תמיד ומידות אינן עוסקות בהלכות; זו גם הסיבה שיש שאינם מונים את אבות בין שישים המסכתות. לאחר מכן הוא מסביר את המילים "אפילו בכלים, נגעים ועוקצין": מסכת כלים כבר סודרה לפני זמנו של רבי יוסי, בן דורו של רבי שמעון; נגעים היא לימוד קשה מאוד; ועוקצין נלמדת לעיתים רחוקות. הוא מסיים שכל העניין דורש עיון נוסף.

הערת קה"ת

בלקו"ת מדבר עדי"ז שעסק ר"ש בנגלה בקושיות ופירוקים כו' ומס' הנ"ל אין ענינם הלכות, כי אם מדות בנ"א וכיו"ב, שלכן לכמה מפרשים אין אבות נכנסת במנין סמ"ך מסכתות הש"ס. וכן תמיד ומדות — אינם אלא סיפור כו' וכמ"ש בהקדמת פיה"מ. (ועפ"י מתורץ ג"כ שלא יחלוק הסמ"ג שמונה ס"ג מס' על שהש"ר (ו, ט) שמונה ס' מס' של הלכות). ומה שמוסיף שנוכר ר"ש ואפילו "בכלים ובנגעים ועוקצין" — במה נשתנו מס' אלו, אשר, לכאורה,

54 מפני שיבה תקום

התורה מצווה: "מפני שיבה תקום". המאמר מביא זאת כדוגמה לכבוד שניתן למי שהכבוד אינו יוצר בו יש.

Leviticus 19:32 ויקרא י"ט:ל"ב

מפני שיבה תקום וְהִדַּרְתָּ פָנֶיךָ לְפָנֶיךָ וְיָרָאתָ מֵאֵלֶיךָ אֲנִי הָאֵל

Thou shalt rise up before the hoary head, and honour the face of the old man, and thou shalt fear thy G-d: I am the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא יט, לב.

55 ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד

בגדי הכהונה של אהרן נעשו "לכבוד ולתפארת". זהו כבוד הנמשך אל הקדושה ונשמר בביטול.

Exodus 28:2 שמות כ"ח:ב'

וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

And thou shalt make holy garments for Aaron thy brother, for splendour and for beauty

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56 אמרו"ל מי שיש בו גסות הרוח

בתלמוד נאמר שכל מי שיש בו גסות רוח כאילו עובד עבודה זרה. המאמר מסביר מדוע: בשניהם מתייחסים לדבר"מה כאל יש הנפרד מה'.

Sotah 4b:8-9 סוטה ד' ב:ח-ט'

ומאי וְאָשֶׁת אִישׁ נָפֶשׁ יִקְרָה תְּצוּד? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּרַ אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גָּסוּת הָרוּחַ — לְבָסוּף נִכְשָׁל בְּאִשְׁתּוֹ אִישׁ, שֶׁנֶּאֱמָר: "וְאִשְׁתּוֹ אִישׁ נָפֶשׁ יִקְרָה תְּצוּד". אָמַר רַבָּא: הָאִי "נָפֶשׁ יִקְרָה" — "נָפֶשׁ גְּבוּהָה" מִיָּבְעֵי לָקָה. וְעוֹד: "הִיא תְּצוּד" מִיָּבְעֵי לָקָה! אֲלָא אָמַר רַבָּא: כָּל הָבָא עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, אֲפִילוּ לְמַד תּוֹרָה דְּכָתִיב בָּהּ "יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים", מִכֵּהָ גְדוֹל שֶׁנֶּכְנֵס לְפָנָי וְלִפְנֵים, "הִיא תְּצוּדָנִי" — לְדִינָהּ שֶׁל גִּיהֶנֶם.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

סוטה ד, ב. [כ].

57 והי' פטור מן התפלה

הגמרא פוסקת שחברים העוסקים בתורה אינם מפסיקים את לימודם לתפילה, ואומרת שהדבר אמור באנשים כמו רבי שמעון בר יוחאי, שהתורה היא עיסוקם. לכן נאמר בטקסט שהוא היה פטור מתפילה.

Shabbat 11a שבת י"א

הערת קה"ת

שבת יא, א.

פסוקה 6

58 זולל וסובא

הבן הסורר מתואר כ"זולל וסובא". המאמר משתמש בביטוי הזה ביחס לתאוות הפנימיות של הקליפה.

Deuteronomy 21:20 דברים כ"א:כ'

וְאָמְרוּ אֲלֵיכֶנִי עִירֹו בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמָרָה אֵינָנוּ שֹׁמְעֵי בְּקִלְנוּ זֹלֵל וְסוֹבָא:

and they shall say unto the elders of his city: 'This our son is stubborn and rebellious, he doth not hearken to our voice;

'he is a glutton, and a drunkard

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

59 בנוגה שחיצונית שלה רע ופנימית טוב ולפעמים עולה הכל ונכלל

בטוב, ולפעמים להפך

בתניא, פרק ז, מוסבר שקליפת נוגה נמצאת בין הקליפות הטמאות לקדושה: לעיתים היא נכללת בקליפות הטמאות, ולעיתים היא עולה ונכללת בקדושה. אדמו"ר הזקן מתייחס אליה כדי לתאר את שני הכיוונים שאליהם יכולה נוגה לפנות.

Tanya, Likkutei Amarim 7 תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים ז'

פסוקה 7

60 בסובאי יין וזוללי בשר

בספר משלי מזהירים: "אל תהי בסובאי יין, בזוללי בשר למו". המאמר משתמש בביטוי הזה על מי שהפריז באכילה ובשתיה, ולאחר מכן מעלה את אותה עוצמה באמצעות התפילה.

Proverbs 23:20 משלי כ"ג:כ'

אֲלֵת־הַיֵּינֶן בְּסוֹבְאֵי־יֵין בְּזוֹלְלֵי בֶּשֶׂר לְמוֹ:

Be not among winebibbers; Among gluttonous eaters of flesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

61 אם למחר מתפלל . . הרי הרע עצמו מתהפך לטוב

הרבי האמצעי שואל כיצד יכולה ההפיכה להתרחש בשני כיוונים מנוגדים: לאחר שהטוב נהפך לרע, כיצד יכול הרע הזה לשוב ולהיעשות טוב, ולאחר שאדם התפלל בכוחו של המזון, כיצד המזון עדיין מזין אותו? הוא משיב שכאשר הטוב הפנימי גובר, הרע החיצוני נכלל בו והכול נעשה טוב; וכאשר הרע החיצוני גובר, הפנימי נכלל בו והכול נעשה רע, עד שהבידור מותיר את חלק הרע לעצמו ואת חלק הטוב לעצמו.

הערת קה"ת

במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקיא מקשה "איך יוכל להיות ההתהפכות בשני אופנים הפכיים, כי אחר שנתהפך הטוב לרע איך יוכל אח"כ להתהפך הרע לטוב, וכן להיפך אחר שהתפלל בכח האכילה ההיא איך יזין לו המאכל", ומפרש "משום דפנימי הטוב כשגובר ונכלל בו בחי' חיצוניות הרע ומתהפך כולו לטוב וכשחיצוניות הרע גובר יכלל בו בחי' הפנימיות ונעשה כולו רע . . כשמתברר ונופל החלק הרע ונבדל בפ"ע וחלק הטוב [הוא] בפ"ע ע"ש.

פסוקה 8

62 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם

הפסוק של יום הכיפורים: "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם; מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". המאמר מפרש את שני חלקיו כהסרת הקליפה החיצונית וטיהור הפנימיות.

Leviticus 16:30 ויקרא ט"ז:ל'

כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ:

For on this day shall atonement be made for you, to cleanse you; from all your sins shall ye be clean before the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 ואת רוח הטומאה אעביר

הנביא מנבא שה' יסיר מן הארץ את רוח הטומאה. המאמר משתמש בפסוק

70 ביוהכ"פ רק ששה

המשנה מונה את מספר העולים לתורה: ביום טוב — חמישה, ביום הכיפורים — שישה, ובשבת — שבעה; בהערות קה"ת מובאים גם הפוסקים הדנים בהלכות יום הכיפורים. אדמו"ר הזקן מסביר את המספר שישה ביום הכיפורים על פי עליית מלכות, השביעית.

Megillah 21a מגילה כ"א א

71 בחי' שביעית עלתה למעלה

שם מביא אדמו"ר הזקן את ביאור פרי עץ חיים, שלפיו ביום הכיפורים עולה מלכות, השביעית, לפנימיות אימא, למעלה מז"א, שעדיין לא עלה לשם. הדברים מפנים בחזרה לביאור בפרשת אחרי על "כי ביום הזה יכפר".

הערת קה"ת

ראה לקמן פ' מסעי צ, ג. וראה אוה"ת פ' אחרי ע' פט.

72 לפני הוי'

הזהר שואל מדוע הפסוק מוסיף "לפני הוי'" אחרי "מכל חטאתיכם", ואומר שרק הכהן הגדול היה מבטא את המילים "תטהרו". הטקסט מציין שמקדש מלך, בשם רבי חיים ויטאל, מפרש שם את "לפני" במשמעות של למעלה.

Zohar, Achrei Mot 31:193-33:203 ספר הזהר, אחרי מות ל"א:קצ"ג-ל"ג:ר"ג

When all was linked together, all faces were illumined. Then all fell on their faces and trembled and said, "Blessed be the name of his glorious kingdom for ever and ever". Their voices joined that of the priest and he replied, "Ye shall be clean" (v. 30); only the High Priest said this, not the other priests or the people. FROM ALL YOUR SINS SHALL YE BE CLEAN BEFORE THE L-RD. It has been taught: From the beginning of the (seventh) month the books are opened and the judges ... sit

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

73 כי ביום הזה

קטע מהזהר בפרשת אחרי על הפסוק "כי ביום הזה יכפר עליכם", אחד הקטעים שאליהם מפנה הטקסט.

Zohar, Achrei Mot 18:110-19:118 ספר הזהר, אחרי מות י"ח:ק"י-י"ט:ק"י

Now Israel are G-d's portion, and from His great love for them He gave them one day in the year to cleanse and purify them from all their sins, and therefore on this day they are crowned and are safe from all executioners and all hostile emissaries.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

74 כי ביום הזה

קטע נוסף מהזהר בפרשת אחרי על אותו פסוק, המובא אף הוא בטקסט.

Zohar, Achrei Mot 21:130-23:144 ספר הזהר, אחרי מות כ"א:ק"ל-כ"ג:קמ"ד

AND OF THE CONGREGATION OF THE PEOPLE OF ISRAEL HE SHALL TAKE TWO HE-GOATS FOR A SIN-OFFERING. This offering was to be taken from all of them, so as to make atonement for all of them, and it was not sufficient that it should be taken from one individual. From whence, then, was it taken? They used to take the money for it from the boxes in the Temple court, 1v. Mishnah, Shekalim, iv, 2.

ביחס לקליפה החיצונית, שמוסרת לחלוטין ואינה מתהפכת.

Zechariah 13:2 זכריה י"ג:ב'

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נֶאֱמָר הִ' צָבָאוֹת אֶכְרִית אֶת־שְׁמוֹת הָעִצְבִּים מִן־הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רוּחַ הַטְּמָאָה אֶעְבִּיר מִן־הָאָרֶץ:

And it shall come to pass in that day, Saith the L-RD of hosts, That I will cut off the names of the idols out of the land, And they shall no more be remembered; And also I will cause the prophets And the unclean spirit to pass out of the land

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

זכריה יג, ב.

64 כי תעביר ממשלת זדון

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

תפלת ימים נוראים.

65 ממעמקים קראתיך הוי'

"ממעמקים קראתיך הוי'". המאמר מפרש את "המעמקים" כעומק הלב, שמגיע למדרגה שלמעלה משם הוי'.

Psalms 130:1 תהילים ק"ל:א'

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'

A Song of Ascents. Out of the depths have I called Thee, O L-RD

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 9

66 יוהכ"פ עליית המלי'

מקום נוסף, לפי ההערה, העוסק בעליית מלכות ביום הכיפורים.

הערת קה"ת

פע"ח שער יוה"כ ספ"א. לקמן שבת שובה סה, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים-ג ע' א'קה. ועוד.

67 יוהכ"פ עליית המלי'

בסוף הפרק הראשון שלו על יום הכיפורים, פרי עץ חיים מתאר כיצד מלכות מתחילה לעלות בליל יום הכיפורים, ומעלים אותה, תפילה אחר תפילה, עד שהיא מגיעה לאימא. הערות קה"ת מצטטות זאת בעניין עליית מלכות ביום זה.

Pri Etz Chaim, Gate of Yom Kippur 1:12-15 פרי עץ חיים, שער יום

הכפורים א"י-ב-ט"ו

68 את פניך הוי' אבקש

דוד אומר: "את פניך, הוי', אבקש". המאמר מחיל זאת על עליית מלכות ביום הכיפורים כדי לקבל את הפנים העליונים.

Psalms 27:8 תהילים כ"ז:ח'

לָךְ אָמַר לִבִּי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת־פְּנֵיךְ ה' אֲבַקֵּשׁ:

In Thy behalf my heart hath said: 'Seek ye My face'; Thy face, L-RD, will I seek

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

69 ביוהכ"פ רק ששה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

מגילה פ"ג מ"א. פוסקים בהלי יו"כ.

which contained the contributions of all. On that day many
... doors were opened facing Israel to
The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

75 הערת קה"ת מפנה לZohar, Terumah 85:821-822 למילים האלה.

Zohar, Terumah 85:821-822 ספר הזהר, תרומה פ"ה:תתכ"א-תתכ"ב

76 בפרשת תרומה מבחין הזהר בין "לפני" — מי שעומד לפני הקדוש ברוך
הוא ועובד אותו — ובין "מלפני", שאותו הוא מפרש כעולם הבא, הצינור
העליון. אדמו"ר הזקן מראה שפירוש זה מתאים גם כאן, שכן ביום
הכיפורים מלכות עולה למעלה.

Zohar, Terumah 84:813-85:821 ספר הזהר, תרומה פ"ד:תתי"ג-
פ"ה:תתכ"א

77 הזהר בפרשת תצווה מפרש את "כי ביום הזה יכפר" כטיהור "היום הזה"
תחילה, וכל זאת למען ישראל. מקדש מלך מסביר שמלכות מתתקנת
תחילה, ולאחר מכן ישראל.

Zohar, Tetzaveh 13:111-14:118 ספר הזהר, תצוה י"ג:קי"א-י"ד:קי"ח

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Miqra according to דרך מקורות מצוטטים, דרך the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Sefer Etz Chaim (Public Domain); Pardes Rimmonim (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/likutei-torah/acharei/3/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק